

همگرایی جمهوری آذربایجان با کشورهای اسلامی / مرتضی جعفریور مقدم

موضع جمهوری آذربایجان در حله اول مرتبط با وضعیت حقوقی "قره باغ" و پایبندی به حقوق و قوانین بین المللی بوده است اما رای ارمنستان نشانه‌ای از تعمیق پارادوکس موجود در رفتارهای این کشور در مناسبات بین المللی و منطقه‌ای بوده است.

آران نیوز: پیشنویس قطعنامه‌ای که به ابتکار ترکیه و در مخالفت با سیاست‌های دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا و غیرقانونی بودن تغییر وضعیت حقوقی قدس تنظیم شده بود علی رغم تهدیدات آشکار نماینده آمریکا در سازمان ملل با 128 رای موافق، 35 رای ممتنع و 9 رای مخالف در مجمع عمومی سازمان ملل تصویب شد. این قطعنامه هرچند به دلیل حق وتوی آمریکا قابلیت اجرایی شدن ندارد ولی از منظر حقوقی موجب تثبیت جایگاه بین المللی فلسطین و قدس خواهد شد.

در تحلیل رفتار کشورهای عضو سازمان ملل باید گفت، غیر از چند کشور کوچک آمریکایی و آفریقایی اعضای سازمان ملل از جمله چهار عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل شامل بریتانیا، چین، فرانسه و روسیه و شماری از دولت‌های برجسته نظیر آلمان، اسپانیا، ژاپن، بلژیک، ایتالیا و نروژ با اکثریت قاطع به این قطعنامه رای مثبت داده‌اند که در این میان موضع سه کشور حوزه قفقاز جنوبی قابل تامل است.

مشخصا موضع جمهوری آذربایجان و رای مثبت به پیشنویس قطعنامه ارجاعی به مجمع عمومی سازمان ملل در ارتباط با موضوع قدس در وهله اول مرتبط با وضعیت حقوقی "قره باغ" و پایبندی به حقوق و قوانین بین المللی بوده است. دلیل دوم برای این موضع گیری قرار گرفتن جمهوری آذربایجان در کنار ترکیه به عنوان متحد استراتژیک خود بوده است که در تصمیم گیری‌های سران این کشور در موارد مشابه در محافل بین المللی مشهود بوده است. در نظر گرفتن همگرایی با کشورهای اسلامی عضو سازمان همکاری اسلامی

که ارمنستان را به عنوان کشوری اشغالگر می‌شناسند و نیز حفظ روابط عادی با روسیه دلایل بعدی جمهوری آذربایجان در تصمیم خود در مجمع عمومی سازمان ملل بوده است. به نظر می‌رسد عدم مشارکت گرجستان در رای گیری مجمع نیز با منطق حاکم بر دستگاه حکومتی این کشور که آمریکا و غرب را به عنوان عامل نجات از چنگال روسیه و قرار دادن این کشور در مسیر توسعه می‌داند قابل درک است. لذا نمایندگان گرجستان علی رغم وجود معضلی مشابه با قدس در داخل خاک خود و نیز اشغال دو منطقه اوستیای جنوبی و آبخازیا از سوی نظامیان روس، از ترس تنها ماندن در برابر روسیه با قطع حمایت‌های آمریکا هیچ موضعی در قبال اشغالگری و زیاده خواهی صهیونیست‌ها نگرفتند. غافل از اینکه آمریکا و صهیونیست‌ها کما فی السابق هیچ کمک ملموسی به گرجستان برای اعاده اراضی خود از روسیه و حفظ تمامیت ارضی این کشور نخواهند کرد.

اما در این میان موضع ارمنستان و رای مثبت به پیشنویس قطعنامه پیشنهادی ترکیه در مجمع عمومی سازمان ملل بسیار پیچیده‌تر از دو کشور دیگر منطقه قفقاز جنوبی بوده است به طوری که رای ارمنستان نشانه‌ای از تعمیق پارادوکس موجود در رفتارهای این کشور در مناسبات بین المللی و منطقه‌ای بوده است. در نگاه نخست رای ارمنستان (که خود با اشغال 20 درصد از اراضی جمهوری آذربایجان و صدور چهار قطعنامه از سوی شورای امنیت ملی سازمان ملل در کسوت یک دولت اشغالگر شناخته می‌شود) محکومیت مستقیم اشغالگری خود با رای خود است.

تناقض دوم در این مورد حجم حمایت‌های مالی آمریکا از این کشور است ارمنستان با اقتصاد ورشکسته خود در این شرایط دومین کشوری است که کمک‌های بلاعوض از آمریکا دریافت می‌کند حال با این موضع گیری احتمال بغرنج تر شدن وضعیت اقتصادی در این کشور بیش از پیش خواهد بود. اوج پیچیدگی و تناقض در رای ارمنستان در واقع تقابل تاریخی و سیاسی این کشور با ترکیه است. ارمنستان درحالی به پیشنویس قطعنامه پیشنهادی ترکیه رای می‌دهد که مشکلات عدیده‌ای با این کشور از جمله در ادعای واهی نسل کشی ارمنه، ادعای ارضی به چند استان شرقی ترکیه و نیز بسته شدن مرزهای این کشور با ترکیه به دلیل اشغال 20 درصد از اراضی جمهوری آذربایجان دارد.

منبع: آناج